

प्रकाशकमन्त्रभेदेत् अत्र बोधनमन्त्रावुक्तावेव चामन्त्रणमन्त्रौ तु "नेरुमन्दरकैलासहिमवच्छिखरे गिरौ" इत्यादी पाशुक्तदेवीपुराणे नवमीषष्ठप्रोवैधनामन्त्रणयोः प्रथकत्वाभिधानाच्च । ततश्च षष्ठ्यासुभयकरणेऽपि पत्नी-प्रवेशपूर्वदिने सायंप्रतीलाभे एकद्वैभयकरणम् । यदा तु पूर्वदिने सायंप्रतीलाभः न परदिने सायंप्रतीलाभः तदा पूर्वदुर्बोधनं परदिने सायमासन्त्रणम् । यदा तु मयदिने सायंप्रतीलाभस्तदा परदिने पूर्वाह्ने षष्ठ्यां बोधनं "बोधयेद् बिल्वशाखायां षष्ठ्यां देवीं फलेषु च । सप्तम्यां बिल्वशाखां तामाहृत्य प्रतिपूजयेत्" । बोधनी स्त्री बोध्यतेऽनया अत्र वा बुध-ण्यच्-करणे आधारे वा ल्युट् । १पिप्पल्यां तथा हि सूच्छित्तो बोध्यते । २कार्तिकशुक्लैकादश्यां तत्र हि हरेर्बोधनम् । "शयनोबोधनी मध्ये या कृष्णैकादशी भवेत् । सर्वेषोष्वा नृहस्येन नान्या कृष्णा कदाचन" इति तिथ्यादितम् । "तावद्गर्जानि तीर्थानि वाजिमेधादयो मखाः । मथुरायां प्रिया विष्णो-यां नु नायाति बोधनी" हरिभक्तिविलासे प्रवृत्तपुं वचनम् । बोधवासरं पुं इत् । १हरिबोधनदिने कार्तिकशुक्लैकादश्याम् शतवर्कचर्च्य वृते च । "जन्मप्रभृति यत् पुण्यं नरेणोपाजितं भुवि । वृथा भक्ति तत् सर्वं न कृत्वा बोधवासरम्" हरिभक्तिविरसष्टतस्तन्दपुं ।

बोधानं त्रि० बुध-आनच् । १विज्ञे रगोष्मतौ शब्दर० । बोधि पु० बुध-इन् । १समाधिभेदे २पिप्पलवृक्षे ३बुद्धभेदे मेदि० ४बोधे त्रिका० । ५शातरि त्रि० । [५यत्र पु० बोधितरु पु० कर्म० । अश्वत्थवृक्षे हेमच० । बोधित्वादयो-बोधिसत्त्व न० बोधि बोधयुक्तं सत्त्वम् । बुद्धभेदे हेमच० । बीजं न० बुद्धेन प्रोक्तमण्य । १बुद्धशास्त्रभेदे तच्च शास्त्रं प्रथमं दृश्यतिना प्रयुक्तं तच्च बुद्धावतारे प्रपञ्चितम् । यथोक्तं सत्त्वपु० २४ अ० ।

"आयुषो नङ्गमः पुत्रो दृढशर्मा तथैव च । रजिर्दम्भो विपायसा च वीराः पञ्च महारथाः । रजेः पुत्रशतं जज्ञे राजेयमिति विश्रुतम्" इत्युपक्रमे "रजिपुत्रैस्तदा-क्षिप्रं ब्रह्मादिन्द्रस्य वैभवम् । यज्ञभागश्च राज्यञ्च तपोबलशुभान्वितैः । राज्यान्दु भ्रष्टस्तदा शक्रो रजिपुत्रैर्निपीडितः । प्राज्ञं वाचसन्तिदीनः पीडितोऽङ्गि रजेः सुतेः । न यज्ञभागो राज्यं मे निर्जितश्च बृहस्पति ! । राज्य-लाभाय मे यत्नं विधत्स्व धिप्रण्याधिप ! । ततो बृहस्पतिः शक्रमकरोद्बलवदपितम् । अज्ञान्तिविधानेन यौटि-

केन च कर्मणा । गत्वाथ मोहयासाश्च रजिपुत्रान् बृह-स्पतिः । जिनधर्मे समाख्याय वेदवाह्यं च वेदवित् । वेदत्वधीपरिभ्रष्टांश्चकार धिप्रण्याधिपः । वेदवाह्यान् परि-त्राय हेतुवादसमन्वितान् । जघान शक्रो वज्रेण सर्वान् धर्मबहिष्कृतान्" । तदधीते वेत्ति वा पुनः अण् । शतच्छ-त्वाध्यायिनि शतहेत्तरि च त्रि० । बुद्धशब्दे तन्मतं दर्शितम् । बोधि पु० बुधस्यायम् शैषिकोऽण् । बुधाल्लजे पुङ्करवसि हेम० । बोधायन पु० बोधस्य गोत्रापत्यम् आङ्गिरसभिन्नम् इज् । ततो यूनि इजन्तत्वात् फक् । यूनि बोधगोत्रापत्यं ऋषिभेदे तेन च कल्पस्त्रुत्सपष्टतिश्च कृता ।

बोधि पु०बोधस्य गोत्रापत्यमाङ्गिरसभिन्नम् इज् । बोधस्यगो-त्रापत्ये आङ्गिरसभिन्ने आङ्गिसे तु यज् । बोध्य इत्येव बोध्य पु०बोधस्य गोत्रापत्यमाङ्गिरसः यज् । आङ्गिरसे बोध-गोत्रापत्ये तद्गोत्रा च भा० शा० १७८अ० दर्शिता यथा "बोध्य उवाच । "उपदेशेन वर्त्तमि नातुशास्त्रीह कञ्चन । लक्षणं तस्य वज्ज्येऽहं तत्स्वयं परिसृश्यताम् । पि-ङ्गुला क्रुररः सर्पः सारङ्गान्त्रेषणं वने । इन्द्रकारः कु-भारी च मृङ्गते शुरवो मम" । भीष्म उवाच "आशा-बलवती राज्ञैराशयं परमं सुखम् । आशां निराशां कृत्वा तु सुखं स्वपिति पिङ्गुलाः । सामिधं क्रुररं दृष्ट्वा बध्यमानं निरामिधैः । आसिप्रस्य परित्यागात् क्रुररः सुखमेधते । नृहारम्भो हि दुःखाय न सुखाय कदा-चन । सर्पः परकृतं वेश्म प्रविश्य सुखमेधते । सुखं जीवन्ति सुनयो भैक्ष्यदृष्टिं समाश्रिताः । अद्रोहेषुैव भूतानां सारङ्गाश्च इव पक्षिणः । इन्द्रकारोऽपि नरः कश्चि-दिषावासकृत्मानसः । समीपेनापि गच्छन्तं राजानं नाव-बुद्धवान् । बहूनां कलहो नित्यं द्वयोः सङ्घर्षनं भ्रुवम् । एकाकी विचरिष्यामि कुमारीशङ्कुकोऽयथा" । बोधो देशभेदोऽभिजनोऽस्य शण्डिक्याः जग् । पित्रादि-क्रमेण शतहे शवासिनि त्रि० ।

ब्र(व्य)ध ताडने दिवा० पर० सक० अनिट् त्रि(वि)व्यति अथ्वा(व्या)वृषीत् त्रि(वि)व्या(व्या)ध वग्यादित्ते सनि बिभ्यत्सति । [अबुव्यु पत् त । ब्र(व्य)ध उत्सर्गे विभागे च चु०उभ०सक० सेट् । व्यापयति-ने ब्र(त्र)ण शब्दे ध्वा०पर०सक०सेट् । (त्र)त्रणति । अत्र(व्र)-थीत्-अ(व्र)ब्राथीत् । कविकल्पदुर्मेऽयमन्त्यस्यादि । ब्रह्म पु० ब्रह्म-नक् ब्रह्मादेशः । १सूर्य्ये २शर्कड्के अमरः । इश्विने हेमच० । ४दिने ५अश्वे निघण्टुः ६हृदिभेदे